

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Педагогічний факультет
Кафедра педагогіки та управління навчальним закладом

Дипломна робота магістра

з теми: **“УПРАВЛІННЯ ПРОЦЕСОМ ФОРМУВАННЯ
ІНФОРМАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ СТУДЕНТІВ У НАВЧАЛЬНО-
ВИХОВНОМУ ПРОЦЕСІ КОЛЕДЖІВ”**

Виконала: студентка 2 курсу,
групи UNZ1-M20z
спеціальності 073 Менеджмент
за освітньою програмою Управління
навчальним закладом
Дубінська Тетяна Сергіївна

Керівник: **Кучинська І.О.**, доктор
педагогічних наук, професор
Рецензент: **Дуткевич Т.В.**, кандидат
психологічних наук, професор

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ТА ВИХОВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ СТУДЕНТІВ КОЛЕДЖІВ	6
1.1. Виховання інформаційної культури студентів як наукова проблема.....	6
1.2. Сутність та структура інформаційної культури студентів коледжів.....	27
Висновки до першого розділу.....	48
РОЗДІЛ 2. ЕФЕКТИВНІСТЬ ПЕДАГОГІЧНИХ УМОВ ВИХОВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ СТУДЕНТІВ СУЧАСНИХ КОЛЕДЖІВ	51
2.1. Педагогічні умови виховання інформаційної культури студентів у навчально-виховному процесі.....	51
2.2. Реалізація особистісно орієнтованої технології виховання інформаційної культури студентів як педагогічної умови виховання інформаційної культури студентів.....	62
Висновки до другого розділу.....	65
ВИСНОВКИ	67
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	70
ДОДАТКИ	93

ВСТУП

Актуальність теми. З розвитком і глобальним поширенням інформаційних технологій, трансформацією людських цінностей у віртуальну площину змінилася специфіка життєдіяльності людей і їхніх взаємин у змістовому, формальному, технічному, професійному аспектах. Становлення суспільства знань поряд із розширенням міжнародних відносин України передбачає безпрецедентну інтеграцію інформаційно-комунікаційних зв'язків та відповідну взаємодію всіх членів інформаційного простору. Актуалізується значення набуття особистістю інформаційної культури, яка б забезпечувала конструктивну, високопрофесійну взаємодію в інформаційному просторі на визначальних засадах гуманізму, моральних цінностей і патріотизму. Інформаційна культура за сучасних умов може стати ефективною відповіддю на виклики цивілізації і, одночасно, забезпечити потреби молоді у пошуках свого покликання та можливості власної самореалізації.

Концептуальні засади виховання інформаційної культури молоді закладено в Конституції України, Законах України „Про освіту”, „Про вищу освіту”, „Про Програму інформатизації споживчої кооперації”, „Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні”; відображено в Національній стратегії розвитку освіти в Україні на 2012–2021 роки, Стратегії розвитку інформаційного суспільства. Про значущість набуття особистістю інформаційної культури йдеться у програмі ЮНЕСКО „До суспільства знань”.

Проблеми інформаційної культури стали предметом вивчення зарубіжних (Б. Кастельс, П. Сорокін, Е. Тоффлер) і вітчизняних філософів (В. Бех, В. Буряк, П. Проценко). Інформаційній культурі приділяли увагу вчені психологічної (Н. Давиденко, І. Петрова, О. Шайкіна) і педагогічної галузі (Н. Гендіна, Ю. Зубов, В. Кириченко).

У наукових дослідженнях останніх років здійснено спроби висвітлити проблему формування інформаційної культури у комп'ютерній взаємодії

(А. Єршов, О. Ільків, Є. Семенюк, Н. Тепла), як системи якостей, які гармонізують внутрішній світ людини з інформатизованим світом та суспільством (М. Близнюк, М. Вохришева, Н. Гендіна, Л. Калініна, О. Тимовчак-Максимець), як сукупності знань, норм, правил, необхідних для адекватного задоволення інформаційних потреб (А. Кириленко, Є. Медведєва), як аспекту моральної діяльності індивіда (К. Журба).

Євроінтеграційний намір України висуває нові вимоги до оволодіння інформаційною культурою студентами коледжів, формування здатності орієнтуватися в інформаційному просторі, відповідати на виклики часу. Одним з ефективних важелів виховання інформаційної культури студентів є навчально-виховний процес вищих навчальних закладів, в яких мають бути створені належні умови інформаційного виховного середовища.

Висока соціальна значущість окресленої проблеми, її актуальність зумовили вибір теми магістерської роботи: *„Управління процесом формування інформаційної культури студентів у навчально-виховному процесі коледжів”*.

Мета роботи – на основі аналізу та теоретичного обґрунтування проблеми формування інформаційної культури студентів висвітлити педагогічні умови виховання інформаційної культури студентів у навчально-виховному процесі коледжів.

Відповідно до мети визначено наступні **завдання**:

1. На основі аналізу стану дослідженості проблеми в науковій теорії і педагогічній практиці уточнити сутність поняття „інформаційна культура студента коледжу”.

2. Визначити критерії і показники, виявити рівні вихованості інформаційної культури студентів коледжів.

3. Висвітлити педагогічні умови виховання інформаційної культури студентів коледжів у навчально-виховному процесі.

Об'єкт дослідження – процес виховання інформаційної культури студентів коледжів.

Предмет дослідження – педагогічні умови виховання інформаційної культури студентів у навчально-виховному процесі коледжів.

Теоретико-методологічну основу роботи становлять: положення особистісно орієнтованого, культурологічного та компетентнісного методологічних підходів (І. Бех, Є. Бондаревська, В. Гура, А. Хуторський); гуманістичні ідеї визнання людини найвищою цінністю (К. Журба, І. Кучинська, Е. Фромм, К. Чорна); положення про інформаційний аспект культури (В. Віндельбанд, С. Гатальська, П. Гуревич, М. Каган); соціальну природу інформаційної культури (М. Кастельс, Е. Тофлер); суспільні трансформації інформаційної культури (Р. Абдєєва, Ю. Зубов, В. Кремень, Н. Морзе).

Для досягнення мети та розв'язання завдань використано **методи:**

– анкетування, тестування, бесіди, спостереження, аналіз проблемних ситуацій, оцінювання продуктів інформаційної діяльності для виявлення динаміки вихованості інформаційної культури студентів у навчально-виховному процесі.

Практичне значення одержаних результатів: матеріали та висновки роботи можуть бути використані у практичній діяльності кураторів груп, заступників директорів з виховної роботи коледжів, педагогів-організаторів для проведення виховних заходів, спрямованих на виховання інформаційної культури; для педагогічних менеджерів у системі післядипломної педагогічної освіти.

Структура магістерської роботи. Робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків.

ВИСНОВКИ

Результати проведеного аналізу з проблематики магістерської роботи підкреслили ефективність вирішення поставлених завдань і дали підстави для формулювання таких *висновків*:

На основі аналізу використаних джерел висвітлено сутність поняття „інформаційна культура студентів коледжів” як цілісної системи якостей і суспільно корисних здібностей студента коледжу, що ґрунтується на патріотизмі та гуманістичній моралі і реалізується в інформаційній діяльності, поведінці, взаємовідносинах; визначається ціннісним ставленням до себе як до активного, гідного, конкурентоспроможного фахівця та до інших членів національного і світового інформаційного співтовариства, а також до інформаційно-комунікаційних технологій як до культурного цивілізаційного надбання. Охарактеризовано ціннісні ставлення, які є основою виховання інформаційної культури і сприяють розвитку моральних, інтелектуальних, поведінкових якостей. Розкрито структуру інформаційної культури, яка складається з таких компонентів – когнітивний, емоційно-ціннісний, діяльнісно-поведінковий та вікові особливості виховання інформаційної культури студентів.

Відповідно до структурних компонентів визначено критерії (уявлення та знання про інформаційну культуру; вмотивованість до інформаційної діяльності; контрольованість інформаційної поведінки) та показники інформаційної культури.

Когнітивному компоненту відповідає критерій „знання про інформаційну культуру”, показниками якого є уявлення, що забезпечують усвідомлення себе гідною особистістю, активним суб’єктом національного та світового інформаційного середовища; знання принципів морально-етичної взаємодії з іншими суб’єктами суспільства знань; інформаційна грамотність. *Емоційно-ціннісному* компоненту відповідає критерій „вмотивованість до інформаційної діяльності” з такими показниками, як

інтерес до інформаційної культури; налаштованість на дотримання інформаційної культури стосовно інших членів суспільства знань, прагнення обирати гуманні форми взаємодії з ними; переживання, емоції, що супроводжують інформаційну діяльність та інформаційну поведінку. *Діяльнісно-поведінковому* компоненту відповідає критерій „контрольованість інформаційної поведінки” з показниками: комп’ютерна незалежність; прояв моральності, патріотизму в інформаційних взаєминах; здатність до гідної протидії віртуальним аморальним вчинкам, маніпулюванням свідомістю, агресії; досвід використання комп’ютерних технологій, відповідальність за свої дії і вчинки під час інформаційної діяльності.

Проаналізовані педагогічні умови виховання інформаційної культури студентів у навчально-виховному процесі (створення виховного інформаційного середовища навчального закладу, у якому забезпечено активізацію засвоєння студентами моральних принципів і цінностей суспільства знань; впровадження особистісно орієнтованої технології виховання, яка забезпечує залучення студентів до всіх форм виховної роботи з урахуванням їх індивідуальних здібностей і схильностей; підготовка педагогів до здійснення процесу виховання інформаційної культури).

Виокремлено особистісно орієнтовану технологію, яка одночасно є стрижневою педагогічною умовою, що містить три взаємопов’язаних логічно узгоджених етапи – мотиваційно-цільовий, дієво-практичний, узагальнювальний (демонстрування студентами ціннісного інформаційного світогляду, набутих знань та умінь, що характеризують підвищений рівень інформаційної культури).

Магістерська робота не вичерпує всіх аспектів проблеми. *Перспективним вважаємо* визначення потенційних можливостей підвищення ефективності виховання інформаційної культури студентів;

пошук оптимальних шляхів удосконалення педагогічних умов в навчально-виховному процесі навчальних закладів різних типів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Абдеев Р. Ф. Философия информационной цивилизации. / Рифгат Фаизович Абдеев – М. : ВЛАДОС, 1994. – 336 с.
2. Агацци Э. „Моральное измерение науки и техники” / Эвандро Агацци. – М. : Московский философский фонд, 1998. – 344 с .
3. Ананьев Б. Г. Избранные психологические труды : в 2 т. Т. II / Борис Герасимович Ананьев : под ред. А. А. Бодалева и др. : Акад. пед. наук СССР. — М. : Педагогика, 1980 – 288 с.
4. Андрійчук І. П. Формування позитивної „Я–концепції” особистості майбутніх практичних психологів у процесі професійної підготовки : автореф. дис... на здобуття ступеня канд. пед. наук : 09.00.01 – „Онтологія, гносеологія, феноменологія” / Іванна Петрівна Андрійчук. – К., 2003. – 29 с.
5. Антонова С. Г. Учебное издание как средство взаимодействия информационной культуры общества и личности / С. Г. Антонова // Информационное общество: культурологические проблемы : материалы междунар. науч. конф. (Краснодар–Новороссийск, 17–19 сентября 2007 г.): – Краснодар : КГУ, 2007. – С.120–123.
6. Антонович Д. В. Українська культура : лекції / Дмитро Володимирович Антонович. – К.: Либідь, 1993. — 592 с.
7. Ашеро́в А. Т. Формування інформаційної культури майбутнього інженера / А. Т. Ашеро́в, Т. Л. Богданова // Проблеми інженерно–педагогічної освіти. – 2009. – №10. – С. 284–292.
8. Безпалько О. В. Тренінг як інноваційна форма соціально–педагогічної роботи / О. В. Безпалько // Соціальна педагогіка: теорія та практика. – 2012. – № 1. – С. 22–28.
9. Бердяев Н. А. Философия неравенства / Николай Александрович Бердяев. – М. : АСТ : Хранитель, 2006. – 347 с.

10. Бех В. П. Технократизм у дискурсі проблем вищої школи: [монографія] / В. П. Бех, І. В. Малик. – К.: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2009. – 263 с.
11. Бех В. П. Человек и Вселенная: когнитивный анализ: [монографія] / Владимир Павлович Бех. – Запорожье: Просвіта, 2004. – 148 с.
12. Бех І. Д. Духовний розвиток особистості: поступ у незвідане / І. Д. Бех // Педагогіка і психологія. – 2007. – № 1 (54). – С. 5–27.
13. Бех І. Д. Виховання особистості: Особистісно орієнтований підхід: науково-практичні засади: в 2 т. / Іван Дмитрович Бех – К.: Либідь, 2003. – Кн. 2. – 344 с.
14. Бех І. Д. Гідність як духовний геном особистості / І. Д. Бех // Рідна школа. – 2009. – № 1 – 2. – С. 9–12.
15. Бех І. Д. Теоретико–прикладний сенс компетентнісного підходу в педагогіці / І. Д. Бех // Педагогіка і психологія – Київ, 2009. – № 2 (63). – С. 26 – 31.
16. Биков В. Ю. Комп'ютеризація освіти // Енциклопедія освіти України / Академія педагогічних наук України / гол. ред. В. Г. Кремень. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – С. 410 – 412.
17. Білорус О. Г. Глобалізація і безпека розвитку [монографія] / [О. Г. Білорус, М. О. Гончаренко, В. А. Зленко та ін.] – К., 2008. – 733 с.
18. Близнюк М. М. Формування основ інформаційної культури у студентів вищих навчальних закладів прикладного та декоративного мистецтва: дис... на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: 13.00.02 – „Теорія і методика навчання” / Микола Миколайович Близнюк. – Нац. пед. ун-т імені М.П. Драгоманова. – К., 2001. – 209 с.
19. Бодрийяр Ж. Общество потребления. Его мифы и структуры / Жан Бодрийяр / [пер. с французского; примеч. Е. А. Самарской]. – М.: Республика; Культурная революция, 2006. – 269 с. – (Мыслители XX века).
20. Бурдейна Л. І. Формування моральної культури студентів вищих навчальних закладів торговельно–економічного профілю: автореф. дис. на

здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.07 – „Теорія і методика виховання” / Людмила Іванівна Бурдейна. – Тернопіль, 2012. – 30 с.

21. Бурматов В. В. Формирование информационной культуры студентов в деятельности вузовских средств массовой коммуникации на основе культурологического подхода : дис... на получение научной степени канд. пед. наук : 13.00.05 – „Социальная педагогика”/ Владимир Владимирович Бурматов. – Челябинская государственная академия культуры и искусств, 2006. – 179 с.

22. Вакулич Т. М. Психологічні чинники запобігання Інтернет–залежності : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 19.00.07– “Педагогічна та вікові психологія” / Тетяна Михайлівна Вакулич. – Київ, 2006. – 29 с.

23. Варій М. Й. Загальна психологія : [навчальний посібник] / М. Й. Варій – К. : Центр учбової літератури, 2007. – 273 с.

24. Вартофский М. Модели. Репрезентация и научное понимание / Маркс Вартофский – М. : Прогрес, 1988. – 288 с.

25. Великий тлумачний словник сучасної української мови / [Уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел]. – К. : Ірпінь : ВТФ „Перун”, 2005. – 728 с.

26. Винарник Л. С. Информационная культура : эволюция, проблемы. / Л. С. Винарник, А. Н. Щедрин, Н. Ф. Васильева – Донецк : ИСП НАН Украины, 2005. – 312 с.

27. Виндельбанд В. Философия культуры : Избранное / Вильгельм Виндельбанд. – РАН; ИНИОН. – М. : 1994. – 243 с.

28. Виховуємо громадян–патріотів : [науково-методичний посібник] / [І. Бех, К. Чорна, К. Журба, В. Киричок, І. Шкільна] – Черкаси : Видавництво ЧОПОПП, 2012. – 273 с.

29. Власенко Ф. П. Цінності інформаційного суспільства й розвиток сучасної особистості / Ф. П. Власенко // Гуманітарний часопис. – 2013. – № 4, – С. 56–63.

30. Внебрачных Р. А. Троллинг как форма социальной агрессии в виртуальных сообществах / Р. А. Внебрачных // Вестник Удмуртского университета.: Ижевск, УГУ, 2012. – Вып. 1. – С. 48 – 51. – (серия “Философия. Социология. Психология. Педагогика”).
31. Вохрышева М. Г. Информационная культура в системе культурологического образования специалистов / М. Г. Вохрышева // Проблемы информационной культуры : сб. ст. / [под ред. Ю. С. Зубова и И. М. Андреевой]. –М. : Изд-во Моск. гос.ун-та культуры, 2004. – С. 117–123.
32. Вохрышева М. Г. Формирование науки об информационной культуре / Вохрышева М. Г. // Проблемы информационной культуры : сб. ст. – М. : Магнитогорск, 2007. – Вып. 6. – С.48–56.
33. Выготский Л. С. Педагогическая психология / Лев Семенович Выготский; [ред. В. В. Давыдова]. – М. : Педагогика, 1991. – 480 с.
34. Гатальська С. М. Філософія культури / Стелла Миколаївна Гатальська. – К. : Либідь, 2005.– 328 с.
35. Гендина Н. И. Формирование информационной культуры личности в образовательных учреждениях [учебно–методическое пособие] / [Н. И. Гендина, Н. А Колкова, И. Л. Скипор, Г. А. Стародубова]. – М. : Глобус, 2002. – 337с.
36. Гончаренко С. У. Педагогічні дослідження. Методологічні поради молодим науковцям / Семен Устимович Гончаренко. – Київ–Вінниця : ДОВ ”Вінниця”, 2008. – 278 с.
37. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник / Семен Устимович Гончаренко. – К. : Либідь, 1997. – 530 с.
38. Горлач М. І. Філософія : [підручник] / [М. І. Горлач, В. П. Андрущенко, В. І. Волович та ін.; за заг. ред.: М. І. Горлач]. – К. : Консум, 2000. – 671 с.
39. Гоулман Д. Эмоциональный интеллект. Почему он может значить больше, чем IQ / Дэниел Гоулман – М. : „Манн, Иванов и Фербер”, 2013. – 560 с.

40. Гречихин А. А. Информационная культура: опыт технологического определения / А. А. Гречихин // Проблемы информационной культуры : сб. ст. [под ред. Ю. С.Зубова, И. М. Андреевой]. – М., 1994. – С. 44–48.
41. Гуралюк А. Г. Управління закладом післядипломної педагогічної освіти із застосуванням комп'ютерних технологій : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : 13.00.06 – „Теорія та методика управління освітою” / Андрій Георгійович Гуралюк. – К. : Ун-т менеджменту освіти АПН України, 2008. – 24 с.
42. Гура В. В. Культурологический поход как теоретико–методологическая основа гуманизации информационных технологий обучения : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : 13.00.01 – „ Общая педагогика, история педагогики и образования ” / Валерий Васильевич Гура. – Ростов–на–Дону, 1994. – 16 с.
43. Дженкинс Р. Рузвельт / Рой Дженкинс; пер. с англ. Т.Лукьяновой. – М : КоЛибри, 2013, – 304 с.
44. Джинчарадзе Н. Г. Інформаційна культура особистості : формування та тенденції розвитку (соціально–філософський аналіз) : дис... на здобуття наукового ступеня д–ра філос. наук : 09.00.03 „Соціальна філософія та філософія історії” / Джинчарадзе Наталія Гаврилівна. – Київський ун–т імені Тараса Шевченка. – К., 2005. – 325с.
45. Дрешер Ю. Н. Изучение информационных потребностей и информационной деятельности студентов по обеспечению комфортной информационной среды / Ю. Н. Дрешер, Т. А. Атланова // Научные библиотеки. –2010. – №11. –С. 14–23.
46. Дубич К. В. Особистісно-орієнтоване виховання студентів в умовах інформаційного середовища вищого навчального закладу : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : 13.00.07 – „Теорія та методика виховання”/ Клавдія Василівна Дубич. – Східноукраїнський Національний університет імені В. Даля. – Луганськ, 2007. – 20 с.

47. Дулатова А. Н. Информационная культура личности : [учебно-методическое пособие] / А. Н. Дулатова, Н. Б. Зиновьева. – М. : Либерей–Бибинформ, 2007. – 176 с.
48. Елистратова Н. Н. Информационная культура как критерий информатизации высшего образования в современных условиях реформирования / Н. Н. Елистратова // Современные научные исследования и инновации. – М. –2012 г. – №7. – С.123–126.
49. Енциклопедія освіти. Академія педагогічних наук України [голов. ред. В. Г. Кремень] – К. : Юрінком інтер, 2008. – 1040 с.
50. Ершов А. П. Информация : от компьютерной грамотности учащихся к информационной культуре / Андрей Петрович Ершов. – М. : Мир, – 1989. – 92 с.
51. ЄС-Україна: поглиблена та всеохоплююча зона вільної торгівлі. [Електронний ресурс] / – Режим доступу : <http://eeas.europa.eu/delegations/ukraine/>
52. Жалдак М. І. Інформатика – фундаментальна наукова дисципліна. / М. І. Жалдак // Комп'ютер у школі та сім'ї. – 2010. – №2. – С. 39-43.
53. Журба К. О. Виховання патріотизму молодших підлітків у взаємодії сім'ї і школи / К. О. Журба // Матеріали міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції [„Проблеми виховання патріотизму підростаючої особистості в умовах глобалізації ІТЗО МОНМС України”], (Черкаси, 16 травня 2011 р.). – Черкаси : Вид-во ЧОПОПП, 2011. – С. 31–41.
54. Заблоцька О. С. Компетентнісний підхід як освітня інновація : порівняльний аналіз / О. С. Заблоцька // Вісник Житомирського державного університету. Випуск 40. – 2008. – С. 63–68. (Серія „Педагогічні науки”).
55. Завьялова О. А. Виховання аксіологічних основ інформаційної культури школярів : дис... на здобуття наукового ступеня канд. пед. наук : 13.00.01 – „Загальна педагогіка та історія педагогіки” / Ольга Анатоліївна Завьялова. – Харків, – 2012. – 189 с.

56. Закон України „Про доктрину інформаційної безпеки України” // Офіційний вісник Президента України від 30.06.2014. – 2014р. – № 20. –18 с.
57. Закон України „Про вищу освіту” / Верховна Рада України. – К. : Парламентське вид-во, 2014. – 40 с. – (Серія „Закони України”).
58. Закон України „Про Національну програму інформатизації” від 13 грудня 2010 р. № 2250 / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : zakon.rada.gov.ua / laws /show/74/98 –[дата звернення 15.12.2014р.]
59. Закон України „Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007 – 2015 роки” [Електронний ресурс]: Закон України. – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>. –[дата звернення 11.03.2014р.]
60. Зоря Ю. М. Організаційно – педагогічні засади використання інформаційно – комунікаційних технологій у патріотичному вихованні студентів у позакласній діяльності : дис... на здобуття наукового ступеню кандидата педагогічних наук : 13.00.07 – „Теорія та методика виховання”/ Юлія Миколаївна Зоря. – НАПН України – К., 2014. – 269 с.
61. Зубов Ю. С. Информатизация и информационная культура / Ю.О.Зубов // Проблемы информационной культуры : сб. статей : Вып. 4. [под ред. Ю.С.Зубова, И. М. Андреевой]. – М, : Изд-во Моск. Гос. Ун-та культуры, 1994. – С.5–11.
62. Зубов Ю. С. Формирование науки об информационной культуре / Зубов Ю. С. // Проблемы информационной культуры : сб. статей : Вып. 6. – М. Изд-во, : Моск. гос. ун-та культуры, 1998. – С. 124 – 136.
63. Зязюн І. А. Педагогічна майстерність : [підручник] / І. А. Зязюн, Л. В. Крамущенко та ін. – К. : Вища школа, 2004. – 424 с.
64. Исаева Н. И. Информационная культура как объект научного психологического исследования / Н. И. Исаева, И. В. Петрова // Вестник Белгородского университета потребительской кооперации. – 2012. – № 4 (19). – С. 257–260.

65. Ільків О. С. Формування інформаційної культури студентів аграрних закладів освіти I–II рівнів акредитації : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : 13.00.04 – „Теорія та методика професійної освіти ” / Оксана Степанівна Ільків. – НПУ імені М. П. Драгоманова. – К., 2013. – 20 с.
66. Інноваційна освітня мережа „Професіонали” : [Електронний ресурс] / режим доступу: [http:// www.s-p-profi.ua/](http://www.s-p-profi.ua/). (Дата звернення: 18.02.2014).
67. К обществам знаний : Всемирный доклад ЮНЕСКО – М. : ЮНЕСКО, 2005. – 231 с.
68. Каган М. С. Философия культуры / Моисей Самойлович Каган.– СПб.: Петрополис, 1996. – 415 с.
69. Казанцева Н. Г. Психология подростка. Практикум. Тесты, методики для психологов, педагогов, родителей / Надежда Георгиевна Казанцева. – СПб. : „Прайм – ЄВРОЗНАК”, 2003. – с.125.
70. Казиев В. М. Информация : понятия, виды, получение, измерение и проблема обучения / В. М. Казиев // Информатика и образование. – 2009.– № 4. – С. 12 – 22.
71. Калініна Л. М. Теоретико–прикладні аспекти формування інформаційної культури керівника загальноосвітнього навчального закладу : [монографія] / Людмила Миколаївна Калініна. – К. : Педагогічна думка, 2012.– 189 с.
72. Камаралі Г. В. Інформаційна культура: грані взаємодії / Г. В. Камаралі // Гілея : Науковий вісник. – 2012. – № 58. / [Електронний ресурс] – Режим доступу : [http:// www.nbu.gov.ua / portal / F31_doc.pdf](http://www.nbu.gov.ua/portal/F31_doc.pdf).
73. Каракозов С. Д. Информационная культура в контексте общей теории культуры личности / С. Д. Каракозов // Педагогическая информатика. – 2014. – № 2. – С. 41–55.
74. Карпенко І. П. Трансформація загальнолюдських цінностей в інформаційному суспільстві : дис. на здобуття наук. ступеня канд. філос. наук : 09.00.03 – „Соціальна філософія та філософія історії”/ Карпенко Інна

- Павлівна. Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. – К., 2004. – 179 с.
75. Карпенчук С. Г. Теорія і методика виховання [навчальний посібник] / Світлана Григорівна Карпенчук. – К.: Вища школа, 2005. – 200 с.
76. Карпухін О. І. Національна культура – основа національної ідентичності у глобальному світі / О. І. Карпухін // Соціально–гуманітарні знання. К. – 2006. – №2. – С. 31–56.
77. Кастельс М. Информационная эпоха : экономика, общество и культура / Мануэль Кастельс [пер. с англ. под науч. ред.О. И. Шкаратана.] – М. : ГУ ВШЭ, 2000. — 608 с.
78. Кириленко А. В. Основы информационной культуры [учебное пособие] / А. В. Кириленко. [под ред. Е. Г. Расплетиной]. – СПб. : СПбГУ ИТМО, 2008. – 156 с.
79. Кириченко В. В. Психологія інформаційної діяльності : [навчальний посібник] / Віктор Васильович Кириченко. – Житомир : Вид-во ЖДУ імені Івана-Франка, 2014. – 130 с.
80. Клименко В. В. Психофізіологічні механізми праксису людини : [монографія] / Віктор Васильович Клименко. – К. : Видавничий дім „Слово”, 2013. – 340 с.
81. Кловак Г. Т. Основы педагогических исследований : [навчальний посібник для вищих педагогічних навчальних закладів] / Г. Т. Кловак : – Чернігів : Чернігівський держ. центр наук.–технічн. і економіч. інформації, 2003. – 260 с.
82. Клочек Л. В. Інформаційний та мотиваційний компоненти у студентському віці / Л. В. Клочек // Вісник Харківського державного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди. – Харків : ХДПУ, 2009. – Вип.10. – С.76–83 (серія : „Психологія”).

83. Короденко М. Ефект мультимедіа : сьогодні ІКТ замінює вчителів крейду, а візуалізація допомагає йому організувати учня до навчання / М. Короденко // Освіта України. – 2012. – № 23.- 4 червня. – С. 6.
84. Козлова О. Г. Евристичні технології навчання : [навчально-методичний посібник] / Ольга Георгіївна Козлова. – Суми : ВВП „Мрія – 1” ЛТД, 2000. – 68 с.
85. Кон И. С. Открытия „Я”. / И. С. Кон – М. : Просвещение, 1978 – 245 с.
86. Кон И. С. Психология юности: Книга для учителя. / И. С. Кон. – М.: Просвещение, 1985. – 255 с.
87. Конюшенко С. М. Формирование информационной культуры педагога / С. М. Конюшенко // Стандарты и мониторинг в образовании. – 2004. – № 3. – С. 41–47.
88. Корницька Ю. А. Виховання соціальних цінностей інформаційної культури у студентів вищих технічних навчальних закладів : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : 13.00.07 – „Теорія і методика виховання” / Юлія Анатоліївна Корницька. – К. : Інститут проблем виховання НАПН України, 2011. – 21 с.
89. Крайнікова Т. Агресивні інформаційні потоки в українському медіаландшафті та медіаспоживанні / Т. Крайнікова // Вісник книжкової палати. –2013. – №13. – С.1 – 4
90. Кремень В. Г. Філософія людиноцентризму в стратегіях освітнього простору / Василь Григорович Кремень. – К. : Педагогічна думка. 2009. – 520 с.
91. Линчевский Э. Э. Социальная психология торговли. / Эдгард Эмильевич Линчевский. – М. : Экономика, 1981. – 152 с.
92. Лисенко В. В. Чутки – активний засіб модифікації суспільної свідомості /В. В. Лисенко // Інформаційний менеджмент. – 2004. – №6 (9). – С. 96–102.
93. Лодатко Є. О. Моделювання в педагогіці: точки відліку [Електронний ресурс] / Є. О. Лодатко // Педагогічна наука: історія, теорія, практика,

- тенденції розвитку : е-журнал. – 2010. – Вип. № 1. – Режим доступу : http://intellect-invest.org.ua/pedagog_editions_e-magazine_pedagogical.
94. Ломакіна Г. І. Виховання студентів як суб'єктів громадянського суспільства позакласній діяльності : дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : 13.00.07 – „Теорія та методика виховання”/ Галіна Іванівна Ломакіна – К., 2015. – 289 с.
95. Максименко С. Д. Загальна психологія : [навчальний посібник] / С. Д. Максименко, В. О. Соловієнко. – К. : МАУП. – 2010. – 256 с.
96. Максимчук Н. П. Особливості становлення моральних цінностей у процесі соціалізації особистості юнацького віку / Н. П. Максимчук // Проблеми сучасної психології : зб. наук. праць. – Кам'янець–Подільський : Аксіома, 2009. – Вип. 3. – С. 232–241.
97. Мальцева О. В. Іронічне ставлення до життя як спосіб самоідентифікації нового покоління / О. В. Мальцева // Наука. Релігія. Суспільство. – 2009. – № 3. – С. 116 – 127.
98. Мантатова Л. Стратегія розвитку цінностей нової цивілізації / Людмила Мантатова. – Улан – Удэ : Изд-во ВСГТУ, 2004. – 242 с.
99. Медведева Е. А. Основы информационной культуры студентов [программа курса для вуза] / Евгения Андреевна Медведева // Социс. – 2011. – № 11. – С. 59 – 62.
100. Межуев В. М. Идея культуры. Философия культуры / Вадим Михайлович Межуев. – М. : Прогресс-Традиция, 2006. – 408 с.
101. Морзе Н. В. Проектування, створення та використання навчальних мультимедійних презентацій як засобу розвитку мислення учнів [Електронний ресурс] / Н. В. Морзе, Н. П. Дементієвська // Інформаційні технології і засоби навчання. – 2007. – №1 (2). – Режим доступу : <https://core.ac.uk/download/files/341/11083430.pdf>
102. Микерина Т. В. Информационная культура и кризис социокультурной идентичности в условиях глобализации : дисс... на получение степени канд.

- филос. наук : 09.00.03 – „Философия. История Философии” / Татьяна Всеволодовна Микерина. – Санкт–Петербург, 2010. –159 с.
103. Могилко С. В. Тролінг як засіб психологічної маніпуляції в Інтернеті / [Електронний ресурс] / С. В. Могилко // Наука і освіта : матеріали VIII Міжнародної наукової конференції. – 2012. – С. 10–17. – Режим доступу: <https://s-journal.cdu.edu.ua>.
104. Моляко В. А. Исходные предпосылки построения концепции творческого восприятия / В. А. Моляко // Актуальні проблеми психології : Проблеми психології творчості : зб. наук. праць [за ред. В. О. Моляко] – Т.12. – Вип. 8. – Житомир : Вид – во ЖДУ імені І. Франка, 2009. – С. 7–16.
105. Монахов Н. И. Изучение эффективности воспитания. Теория и методика : Опыт экспериментального исследования / Николай Иванович Монахов – М. : Педагогика, 1981. – 144 с.
106. Назаренко Г. І. Використання інформаційно-комунікаційних технологій у вихованні культури демократизму студентів / Г. І. Назаренко // Теорія і практика освіти в сучасному світі, (Харків, 13–14 груд. 2013 р.). – Херсон : Гельветика, 2013. – С. 24–28.
107. Немов Р. С. Психология. В 2 ч. Ч. 2 : слов.справ. / Роберт Семенович Немов. – М. : ВЛАДОС ПРЕСС, 2003. – 352 с.
108. Нечепоренко М. В. Емоційно–вольова культура студента [монографія] / Максим Васильович Нечепоренко. – ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2011. – 180 с.
109. Новиков Д. А. Статистические методы в педагогических исследованиях / Дмитрий Александрович Новиков. – М. : МЗ – Пресс, 2004. – 67 с.
110. Новокшонова М. Ю. Информационная культура как компонент имиджа современного педагога : дис... на получение степени канд.. пед. наук : спец. 13.00.01 / Новокшонова Марина Юрьевна. – М., 2006. – 184 с.

111. Нурланова Б. М. Вопросы формирования информационной культуры [Электронный ресурс] / Б. М. Нурланова – Режим доступа: http://www.e-joe.ru/sod/00/4_00/ku.html.
112. Овчарук О. В. Развитие компетентного подхода: стратегичні орієнтири міжнародної спільноти / О. В. Овчарук // Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи. – К. : К.І.С., 2004. – 112 с.
113. Овчарук О. В. Сучасне бачення інформаційно-комунікаційної компетентності у міжнародному вимірі // О. В. Овчарук : Звітна наукова конференція Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України : м. Київ – 2014 р. – С. 50-52.
114. Пасічник І. Д. Інформатизація та психічний розвиток / І. Д. Пасічник. Наукові записки.– 2010 р. Випуск. 5. – с. 8 –16. (Серія ”Психологія і педагогіка”)
115. Педрада. Портал освітян України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://pedrada.com.ua/mcfr-osvita/webinars>.
116. Петрова И. В. Психологические условия развития информационной культуры будущего специалиста в процессе обучения в вузе : дис... на получение степени канд. псих. наук : 19.00.13 – ”Психология развития”/ Петрова Ирина Викторовна. – Белгород, 2009.– 221 с.
117. Пиаже Ж. Избранные психологические труды. / Жан Пиаже – М., АСТ : 2004. – 355 с.
118. Плевако О. Психолого–педагогічна характеристика студентів як об’єктів профілактичної роботи / О. Плевако // Соціальна психологія. – 2008.–№5. — С.162–169.
119. Подольская Е. А. Аксиологический аспект деятельности : методологические проблемы социологического анализа : дисс... на получение степени д-ра социол. наук : спец. 22.00.01 – „Теория методология и история социологии” / Елизавета Ананьевна Подольская – Харьков, 1992. – 398 с.

120. Полат Е. С. Современные педагогические и информационные технологии в системе образования : [учебное пособие для студ. высш. учеб. заведений] / Е. С. Полат, М. Ю. Бухаркина. – 2-е изд., стер. – М. : Издательский центр „Академия”, 2011. – 368 с.
121. Плиш І. В. Використання інформаційно-комунікативних технологій управління якістю освіти в загальноосвітніх навчальних закладах : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : 13.00.10 – „Інформаційно-комунікаційні технології в освіті” / Ірина Валеріївна Плиш. – К. : Інститут інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України, 2012. – 22 с.
122. Пустовойт В. В. Портрет типичного українського інтернет-пользователя / В. В. Пустовойт [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://ecommerce.com.ua/2014/07/>
123. Последняя лекция Владимира Сергеевича Соловьева в С.-Петербургском Университете в 1882 г. : Лекция 25 февраля / В. С. Соловьев – М. : Книга по требованию, 2012. – 24 с.
124. Програма ЮНЕСКО „Вища освіта в ХХІ столітті: підходи і практичні заходи” [Електронний ресурс] . – Режим доступу : <http://www.ifap.ru>
125. Проценко П. П. Проблематика переходу до інформаційного суспільства / П. П. Проценко // Політичний менеджмент. – 2004. – № 6(9). – С. 129–137.
126. Реан А. А. Психология личности. Социализация, поведение, общение / Артур Александрович Реан. – М. : Прайм–Евроснак. – 416 с.
127. Рогов Е.И. Настольная книга практического психолога / Евгений Иванович Рогов М. : – Книга 1, М. ВЛАДОС – 1999. – 213 с.
128. Романишина О. Я. Формування інформаційної культури студентів коледжів технічного профілю : автореф. дис. на здобуття ступеня канд. пед. наук: 13.00.04 / „Теорія і методика професійної освіти” Оксана Ярославівна Романишина . –Тернопіль. – 2007. – 20 с.
129. Рубинштейн С. Л. Проблемы общей психологии / Сергей Леонидович Рубинштейн. – М. : Педагогика, 1973. – 424 с.

130. Руденко Ю. О. Аналіз дослідження когнітивно-операційного компоненту інформаційної культури у технікумах і коледжах / Ю. О. Руденко // Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді : зб. наук. праць. – Кіровоград : Імекс – ЛТД, 2013. – Вип.17, кн. 2 – С. 247–253.
131. Руденко Ю. О. Метод проектів як ефективне джерело формування інформаційної культури майбутніх товаровзнавців-комерсантів / Ю. О. Руденко // Проблеми сучасної освіти : зб. наук. статей. – Ялта : РВВ КГУ, 2014. – Вип. 45, ч. 2. – С. 282 – 288. – (Серія „Педагогіка і психологія”).
132. Руденко Ю. О. Актуальність виховання аксіологічного компоненту інформаційної культури студентів / Ю. О. Руденко // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології / голов. ред. А. А. Сбруєва. – Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2014. – С. 241–247.
133. Руденко Ю. О. Завдання інформаційної культури та сучасні методи їх реалізації / Ю. О. Руденко // Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді : зб. наук. праць. – Кіровоград : Імекс – ЛТД, 2014. – Вип.18, кн. 2 – С. 205–214.
134. Руденко Ю. О. Морально-етичні ціннісні ставлення як сутнісна характеристика інформаційної культури студентів / Ю. О. Руденко // Особистісний розвиток дітей та молоді в інноваційно-орієнтованому освітньому середовищі : зб. наук. праць. – Кіровоград : Імекс – ЛТД, 2015. – Вип.18, кн. 2 – С. 247-254.
135. Руденко Ю. А. Формирование информационного мировоззрения современного студента / Ю. А. Руденко // Профессиональное образование в России и за рубежом : научно-обозревательный журнал.– Вып. 1 (13). – 2014. – С. 69–75.
136. Руденко Ю. А. Применение электронного анкетирования при воспитании информационной культуры студентов / Ю. А. Руденко // Веснік Брэсцкага універсітэта. Навукова-тэарэтычны часопіс / гол. ред.

А. М. Сендзер. – Брэсцк : Брэсцкій дяржауный універсітэт імя А. С. Пушкіна, 2014. – № 2. – С. 119–126. – (Серыя 3 „Філалогія. Педагогіка. Псіхалогія”).

137. Руденко Ю. О. Психолого-педагогічні особливості формування морально-етичних цінностей за віковими періодами / Ю. О. Руденко // Тенденції розвитку вищої освіти в Україні : Європейський вектор : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (Ялта, 22-23 березня, 2013) / [ред.: О. Глузман]. – Ялта : РВНЗ КГУ, 2013. – Ч. 1. – С. 177–179.

138. Руденко Ю. О. Формування інформаційного світогляду студентів ВНЗ / Ю. О. Руденко // Проблеми формування інформаційної культури особистості : зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнародною участю (Маріуполь, 1 листопада 2013 р.) / [упорядн.: Г.В.Батичко]. – Маріуполь : МДУ, 2013. – С. 200–203

139. Руденко Ю. О. Сучасні підходи у наукових дослідженнях до розуміння проблеми формування інформаційної культури / Ю. О. Руденко // Професіоналізм педагога в контексті Європейського вибору України: якість освіти – основа конкурентоспроможності майбутнього фахівця : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Ялта, 26-27 вересня 2013 р.) / [ред.: О. Глузман]. – Ялта : РВНЗ КГУ, 2013. – Ч. 1. – С. 79–83.11.

140. Руденко Ю. О. Підготовка молодших спеціалістів системи споживчої кооперації в умовах інформаційного середовища / Ю. О. Руденко, В. О. Овчаренко. Інформатика та системні науки (ІСН – 2014) : матеріали V Всеукр. наук.-практ. конф. (Полтава, 13-15 березня 2014). / [упорядн.: Н.Є.Рогоза]. – Полтава, 2014. – С. 270–274.

141. Руденко Ю. О. Насильство у сім'ї як наслідок викривлення інформації у інформаційному суспільстві / Ю. О. Руденко // Дитинство без насилля: суспільство, школа, сім'я на захисті прав дітей : збірник матеріалів Міжнар. наук.-практ. конф. (Тернопіль, 29-30 квітня 2014 р.) / [За заг. ред. проф. О. Кікінеджи] – Тернопіль : Стереарт, 2014. – С. 371–373.

142. Руденко Ю. А. Информационная культура личности, подходы к анализу ее компонентов / Ю. А. Руденко // Культурология в контексте гуманитарного знания: II Международная научно-практ. конф.: сб. статей. (22 октября 2013 г.) / [Ред.: А. Д. Гонеев] – КГУ, 2013.– Ч. 2. – С. 216–218.
143. Руденко Ю. О. Соціальне виховання інформаційної поведінки студентів / Ю. О. Руденко, Л. М. Зимогляд // Соціально-педагогічна діяльність у сфері дозвілля: проблеми і перспективи : зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф., присвяченої 85-річчю Харківської академії культури. / [Під ред. проф. А. Рижанової та ін.] (Харків, 6 листопада 2014р.) – Харків : ХДАК, 2014. – С. 29–31.
144. Руденко Ю. О. Особистісно зорієнтована технологія у вихованні інформаційної культури студентів / Ю. О. Руденко // Актуальні проблеми навчання і виховання в контексті сучасної освітньої парадигми : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (Мукачеве, 22-24 жовтня 2015 р.) / [ред.кол. : Т. Д. Щербан (гол.ред.) та ін.] – Мукачеве : Вид-во МДУ, 2015. – С. 243–245.
145. Руденко Ю. А. Формирование информационного поведения у студентов / Ю. А. Руденко // SCI – ARTICLE.RU. – 2014. – № 8 (42). – Режим доступа: <http://sci-article.ru>.
146. Руденко Ю. А. Люди інформаційної епохи. Виховання інформаційної культури підлітків // Ю. О. Руденко // Шкільний світ (спецвипуск). – 2015. – № 17 (721). – С. 3–25.
147. Самусь Т. Д. Культура спілкування торговельних працівників як фактор духовності. / Т. Д. Самусь // Проблеми загальної та педагогічної психології / зб. наук. праць Інституту психології імені Г.С. Костюка АПН України, за ред. академіка С. Д. Максименка. – Київ, 2009. Том 11, частина 3. – С. 67-69.
148. Сембрат А. Л. Моральне виховання студентів у навчально–виховному процесі : автореф. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : 13.00.07 –

- „Теорія та методика виховання”/ Алла Леонтіївна Сембрат. – Переяслав-Хмельницький – 2007. – 30 с.
149. Семенов М. А. Гуманізація навчально-виховного процесу в старших класах загальноосвітніх середніх шкіл в умовах інформаційних технологій : дис... на здобуття наук.ступеня канд. пед. наук : 13.00.01 – „Загальна педагогіка та історія педагогіки” / Микола Анатолійович Семенов. – Луганськ, 2001. – 206 с.
150. Семенюк Э. П. Информатика. Достижения. Возможности. / Эдуард Павлович Семенюк. – М. : НТИ, – 1988. – 208 с.
151. Семіколенов В. М. Мораль в інформаційному суспільстві : дис.. на здобуття наук. ступеня канд. філос. наук : 09.00.04 – „Філософська антропологія, філософія культури” / Віктор Миколайович Семіколенов.– Симферопіль. – 2007. – 220 с.
152. Серебряк В. В. Духовно–моральне виховання курсантів вищих навчальних закладів системи МВС України : дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : 13.00.07 – „Теорія та методика виховання” / Володимир Васильович Серебряк. – Луганськ, 2004. – 308 с.
153. Сисоєва С. О. Підготовка вчителя до формування творчої особистості учня: [монографія] / С. О. Сисоєва ; АПН України, Інститут педагогіки і психології професійної освіти. – К. : Поліграф – книга, 1996. – 406 с.
154. Скрипченко О. В. Вікова та педагогічна психологія : [навчальний посібник] / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін. – К. : Просвіта, 2011. – 416 с.
155. Слюсаревський М. М. Ситуація як об’єкт соціально–психологічного дослідження і сучасний стан проблеми / М. М. Слюсаревський // Наукові студії із соціальної та політичної психології. – 2009. – Вип. 23.– К. : Міленіум,– С.5–24.

156. Соловьёв А. В. Динамика культуры информационной эпохи : [монография] / Александр Васильевич Соловьёв. – Рязань : Ряз. гос. ун-т им. С.А. Есенина, –2009. – 228 с.
157. Сорока Г. І. Сучасні виховні системи та технології : [навчально – методичний посібник] / Г. І. Сорока – Харків : Видавництво „Плай”, 2010. – 128 с.
158. Сорокин П. А. Человек. Цивилизация. Общество / Пителир Александрович Сорокин : Пер. с англ. – М.: Политиздат, – 1992. – 280 с.
159. Стояно О. О. Актуалізація проблеми самоіндефікації особистості у трансформованому суспільстві / Оксана Олександрівна Стояно // Наука, релігія, суспільство. – 2013. – № 4. – С. 258–263.
160. Тверезовська Н. Т. Ефективність використання інформаційних технологій в освітній діяльності / Н. Т. Тверезовська, Т. Ф. Мельничук // Біоресурси і природокористування. – 2010. – Т. 2. (№ 3/4). – С. 149–152.
161. Теплая Н. А. Проблемы формирования информационной культуры при профессиональной подготовке специалистов в вузе / Н. А. Теплая // Современное общество : актуальные проблемы и перспективы: [материалы Всероссийской научно–практической конференции – Волгоград]. – М. : ООО „Глобус”, 2009. – С. 205–212.
162. Тимовчак–Максимець О. Ю. Соціокультурний простір як умова інформаційного виховання особистості. / О. Ю. Тимовчак–Максимець, А. М. Пелешин. [Електронний ресурс] / Режим доступу –: <http://ena.lp.edu.ua>.
163. Титаренко Т. М. Постмодерна особистість у динаміці самоконструювання у 2-х т. / Т. М. Титаренко // Актуальні проблеми психології. – 2010. – Т. 2 : Психологічна герменевтика, вип. 6. – С. 5–14.
164. Тодорова Є. Інформаційна культура студентів / Є. Тодорова // Новий колегіум. – К. – 2007. – № 2. – С. 60 – 65.
165. Тофтул М. Г. Етика : [навчальний посібник] / Михайло Григорович Тофтул. – К. : Академія, 2006. – 416 с.

166. Тоффлер Э. Третья волна. / Э. Тоффлер – Москва : АСТ, 2007. – с.560.
167. Туріщева Л. В. Психологічні тренінги для школярів. / Л. В.Туріщева – Х.: Вид. група „Основа”. – 2009. – 124 с.(Серія „Тренінги в педагогічній практиці”).
168. Указ Президента України „Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року” [Електронний ресурс] : від 25.06.2013 № 344/2013. – Режим доступу: [http:// www.president.gov.ua](http://www.president.gov.ua).
169. Федоренко С. В. Корекційна тренінгова програма для сприяння зниженню комп’ютерної залежності та для самопізнання студентів / С. В. Федоренко // Практична психологія та соціальна робота. – К. : – 2013. – №1. – С. 28–39.
170. Федорчук Е. І. Сучасні педагогічні технології : [навчально-методичний посібник] / Е. І. Федорчук. Кам’янець – Подільський. : АБЕТКА. – 2009. – 212 с.
171. Фетискин Н. П. Социально-психологическая диагностика развития личности и малых групп / Н. П. Фетискин, В. В. Козлов, Г. М. Майнулов. – М. : Изд-во инстута психотрапии. – 339 с.
172. Філіпова Л. Л. Педагогічні умови формування інформаційної культури майбутніх фахівців економічного профілю : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : 13.00.04 – „Теорія та методика професійної освіти” / Любов Леонідівна Філіпова . – К., 2011. – 30 с.
173. Філософія : Світ людини. Курс лекцій [навчальний посібник] / В. Г. Табачковський, М. О. Булатов та ін. – К.: Либідь, 2003. – 432 с.
174. Фіцула М. М. Педагогіка [навчальний посібник] / М. М. Фіцула – К.: Видавничий центр „Академія”, 2002. – 528с.
175. Фролова О. А. Педагогическая система формирования информационной культуры старшеклассника / О. А. Фролова // Вестник ТГУ. – 2009. – №1(69). (Серия: „Гуманитарные науки”).
176. Фромм Э. Душа человека / Эрик Фромм. – М : ООО „Издательство АСТ,, : ООО „Транзиткнига”, 2004. – 572 с.

177. Харламов И. Ф. Формирование личностных качеств в процессе воспитания / И. Ф. Харламов // Педагогика. – 2003. – № 3. – С. 52-59.
178. Хоган К. Эффективная коммуникация: 10 золотых правил делового и личного успеха / Кевин Хоган.: пер. с англ. Ю. Анохиной. – М.: РИПОЛ КЛАССИК, 2009. – 320 с.
179. Хуторской А. В. Ключевые компетенции и образовательные стандарты ЮНЕСКО //А. В. Хуторский. Интернет–журнал „Эйдос” – 2006. – 23 апреля. [Электронный ресурс] / Режим доступа : <http://eidos.ru>.
180. Цюман Т.П. Технологія організації та проведення тренінгу // Превентивна робота з молоддю за методом „рівний – рівному”: [навч. посібник] / За заг. ред. І. Д.Звереві. – К.: Навч. книга, 2002. – С. 42-67.
181. Черезова І. О. Черезова І.О. Мовленнєва компетентність як одна з головних вимог до індивідуально-психологічних особливостей сучасного вчителя. [Електронний ресурс] / Режим доступу : – <http://www.bdpu.org>
182. Черных А. И. Формирование информационной культуры личности в системе непрерывного образования / А. И. Черных, К. В. Хорошун // Журнал „Ученые записки университета имени П. Ф. Лесгафта”. – 2011–№10 (80) – С. – 191–197.
183. Чмут Т. К. Етика ділового спілкування : [навчально-методичний посібник] / Чмут Т. К., Чайка Г. Л.– К. : Вікар, 2002. – 223 с.
184. Чорна К. І. Національна ідея в становленні громадянина – патріота України : [методичний посібник] / Катерина Іванівна Чорна. – Черкаси : ЧОПОПП, 2008. – 40 с.
185. Чукаев О. В. Организация исследовательской работы по педагогике студентов педвузов [учебно-методическое пособие / науч. ред. А.А. Орлов.] / О.В.Чукаев.– Тула : Изд-во Тул. гос. пед. ун-та им. Л.Н. Толстого, 2001.– 132 с.
186. Шайкіна О. О. Виховання у студентській молоді культури користування кіберпростором : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня

канд. пед. наук : 13.00.07 – „Теорія та методика виховання” / Олена Олександрівна Шайкіна. – Луганськ, 2010. – 30 с.

187. Шорохова Т. И. Сущность, структура и компоненты информационной культуры личности обучающихся в условиях дистанционного обучения / Т. И. Шорохова // Хрестоматия материалов по формированию информационной культуры личности – М. : БИНОМ, 2008 г. – 125с.

188. Щур І. І. Український комп'ютерний сленг: формування і функціонування : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : 10.02.01 – „Українська мова” / І. І. Щур. – К., 2006. – 20 с.

189. Эриксон Э. Идентичность: юность и кризис / Эрик Эриксон. Пер. с англ. – М.: Флинта, 2006.– 342 с.

190. Этика : [учебник] / [ред. А. А. Гусейнов, Е. Л. Дубко]. – М. : Гардарики, 2006. – 496 с.

191. Ягупов В. В. Педагогіка: [навчальний посібник] / Василь Васильович Ягупов. – К. : Либідь, 2002. – 560 с.

192. Якиманская И. С. Технология личностно-ориентированного обучения в современной школе / Ирина Сергеевна Якиманская. – М.: Сентябрь, –1996. –176 с.

193. Яновская М. Г. Нравственное воспитание и эмоциональная сфера личности / М. Г. Яновская // Классный руководитель. – 2003. – № 4. – С. 24-43.

194. Annovazzi–Jakob L. UNECE Trade Division Landlocked Countries: Opportunities, Challenges and Recommendations on Trade Facilitation // L. Annovazzi–Jakob. – Trade Facilitation. – New York. – 2003. – P. 81–136.

195. Bell D. The Third Technological Revolution and its Possible Socioeconomic Consequences / D. Bell // Dissent. – 1989. Vol. 16. – № 2. – P. 121–144.

196. Castells M. The information age: economy, society and culture. Vol. III End of Millennium. London: Blackwell 2000, 2nd edition, chapters 1,2. – P. 212.

197. Castell M. The Rise of the Network Society (The Information Age: Economy, Society and Culture, Volume 1) / Manuel Castells. – Malden, MA. : Wiley–Blackwell; 2000. – 594 p.